

فاطمه اوزکون خانم پر تلاش اوزبیک

مؤسس اکادمی آنلاین «بهدخت»

برای ادامه آموزش عالی دختران افغانستان

فاطمه اوزگون خانم پرتلاش اوزبیک
مؤسس اکادمی آنلاین «به‌دخت»،
برای ادامه آموزش عالی دختران افغانستان

فاطمه اوزگون نصرت از اندخوی، دختر پر استعداد اوزبیک، بنیانگذار اکادمی آنلاین «به‌دخت»، برای دخترانی است که از آموزش در افغانستان بازمانده‌اند. این مرکز در اول دسمبر سال 2024 تأسیس شد. او یک پلتفرم آموزشی آنلاین ایجاد کرده است.

سازمان عفو بین‌المللی روز دوشنبه، ۱۱ جوزای سال 1405 روایت او را منتشر کرد؛ روایتی که در آن از محرومیت دختران از آموزش، تجربه زندگی زیر حاکمیت طالبان و تلاش برای ادامه تحصیل دختران سخن گفته شده است.

فاطمه اوزگون نصرت می‌گوید تدابیر امنیتی در اکادمی آنلاین به‌دخت بسیار سخت‌گیرانه است. به گفته او، این اقدامات برای حفظ امنیت دخترانی در نظر گرفته شده که از نقاط مختلف افغانستان در برنامه‌های آموزشی شرکت می‌کنند.

او که محرومیت از آموزش را از دوران کودکی تجربه کرده است. هنگام نخستین دوره حاکمیت طالبان در دهه ۱۹۹۰ میلادی، ۱۲ یا ۱۳ سال داشت و پس از بسته شدن مکتب‌ها، ناچار شد چادری بپوشد و بدون همراهی مرد محرم از خانه خارج نشود. او می‌گوید در آن زمان نه برنامه‌های آموزشی در دسترس بود و نه اینترنتی وجود داشت که امکان ادامه آموزش را فراهم کند.

به گفته او، فضای ترس و محدودیت به اندازه‌ای گسترده بود که خانواده‌اش کتاب‌ها و عکس‌های خانوادگی را از بین بردند، اما او توانست تعدادی از کتاب‌های کتابخانه پدربزرگش را حفظ کند و در همان سال‌ها به مطالعه ادامه دهد. فاطمه آن روزها را با تصویری از مطالعه در کنار چراغ نفتی در خانه‌ای بدون برق به یاد می‌آورد.

فاطمه پس از پایان حاکمیت نخست طالبان، تحصیلات مکتب را در لیسه یولدوز اندخوی به پایان رسانید و سپس از فاکولته شرعیات دانشگاه کابل سند فراغت گرفت. او همچنین با چند نهاد غیردولتی همکاری داشت و مدتی هم به صفت کیل دعوا کارکرد و بعداً برای ادامه تحصیل در مقطع ماستری راهی استانبول شد و درجه ماستری خود را در رشته روابط بین الملل بدست آورد.

او، زمانی باور داشت افغانستان در مسیر پیشرفت قرار دارد، اما با بازگشت طالبان به قدرت در سال ۱۴۰۰، این امید از میان رفت و دیگر نتوانست به کشور بازگردد. پس از آن تصمیم گرفت یک پلتفرم آموزشی آنلاین برای دختران افغانستان ایجاد کند.

این برنامه بعدها با نام «اکادمی آنلاین به‌دخت» شناخته شد و به گفته فاطمه، در مدت کوتاهی مورد استقبال قرار گرفت. آموزگاران داوطلب به آن پیوستند و درخواست‌های ثبت‌نام از ولایت‌های مختلف افغانستان دریافت شد. شاگردان داوطلب با اسلوب خاصی که امنیت آنهارا تأمین میکند، پذیرفته میشوند.

او می‌گوید اکنون بیش از ۲۰۰ دختر در این اکادمی آموزش می‌بینند. برنامه درسی این مرکز بر اساس نصاب مکتب‌های افغانستان پیش از سال ۱۴۰۰ تنظیم شده و در کنار آن، مضمون‌هایی مانند مهارت‌های کامپیوتری نیز تدریس می‌شود.

فاطمه می افزاید که بیشتر دانش‌آموزان در مناطق روستایی زندگی می‌کنند و خانواده‌های آنان با محدودیت‌های اقتصادی روبرو هستند. با این حال، بسیاری از خانواده‌ها با وجود هزینه‌های تهیه تبلت (دستگاهی میان تلفون هوشمند و لپ‌تاپ که صفحه لمس دارد) یا فراهم کردن اینترنت، از ادامه تحصیل دختران خود حمایت می‌کنند.

او اراده و انگیزه دانش‌آموزان را «فوق‌العاده» توصیف کرده گفت که آنان با وجود مشکلاتی مانند اینترنت ضعیف و کمبود منابع آموزشی، راه‌های مختلفی برای ادامه یادگیری پیدا می‌کنند. به گفته او، در سمستر گذشته چهار دانش‌آموز این اکادمی موفق به دریافت پذیرش از دانشگاه‌های آنلاین شده‌اند.

آموزش در اکادمی «به‌دخت» به صورت رایگان ارائه می‌شود. فاطمه می‌گوید که این برنامه هیچ منبع تمویل رسمی ندارد و اعضای آن نیز معاش دریافت نمی‌کنند. او در حال حاضر در تلاش است تا برای تأمین وسایل آموزشی و دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت، حمایت مالی جذب کند.

فاطمه همچنین می‌گوید که به دلیل تفاوت زمانی میان افغانستان و امریکا، بسیاری از روزها ساعت ۳ بامداد از خواب بیدار می‌شود تا امور آموزشی را مدیریت کند. به گفته او، این تجربه یادآور سال‌های کودکی‌اش است؛ زمانی که ساعت‌های طولانی را به مطالعه در شرایط دشوار اختصاص می‌داد.

شوهر فاطمه عتیق الله نصرت نواسه شهید اسدالله نصرت در رشته علوم سیاسی تحصیل کرده و قبلاً رئیس هیت عامل اطاق‌های تجارت در وزارت تجارت افغانستان بود.

فاطمه با پدرکلان خود عبدالمجید اوزگون یکی از فعالین زبان و فرهنگ تورکی، در ساحهٔ امور فرهنگی و نشرکتب همکاری دارد. اخیراً او مصارف چاپ دیوان قطورتورکی و دری شاعرذواللسانین امیرعمرخان فرمانروای قرن 19 امارت قوقان (قوقند) تورکستان را که بالغ به 774 صفحه میشود و توسط اوزگون از الفبای کریل به حروف عربی برگردان شده و به اهتمام جلال الدین قیامی آمادهٔ نشر گردیده، به دوش گرفته است.

او در پایان ابراز امیدواری کرد که دختران افغانستان بار دیگر بتوانند به مکتب بازگردند و در فضایی مبتنی بر کرامت، برابری و فرصت‌های برابر رشد کنند. به گفتهٔ او، «آکادمی به‌دخت» شاید گامی کوچک باشد، اما تغییرات بزرگ و ماندگار از همین گام‌های کوچک آغاز می‌شود.

فاطمه این دختر جسور و حقوقدان مبتکر اوزبیک که سیاست جاهلانهٔ امارت طالبان را بر ضد اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر و ضد معیارهای قوانین بین‌المللی از نزدیک دیده و حکمرانی مبتنی بر تبعیض و مخالف احکام صریح شریعت اسلام آنها را در مورد محرومیت زنان از دانش و معرفت عمیقاً درک کرده، با جسارت یک زن پیشاهنگ در جهت تنور و بیداری زنان هموطن خود و آشنایی آنها بانور دانش و معرفت از فاصلهٔ هزاران کیلومتر دور با استفاده از تکنالوژی جدید راهی نوین به دنیای دانش و فرهنگ برای آنان گشوده است. بنیانگذاری این کانون آموزشی در شرایط دشوار موجود، بهترین اولگو برای زنان روشنفکر و روشنگر اوزبیک در خارج از کشور است.

این جانب به نمایندگی «انجمن کلتوری بابر» در ستاکهولم سویدن، «فدراسیون فرهنگی تورکان افغانستان» (فتا) در اروپا و «کانون

همبستگی انجمنهای فرهنگی تورکان افغانستان» در لندن به مناسبت این تشبث جسورانه و وطنپرستانه به محترمه فاطمه اوزگون تبریک میگویم، همبستگی و حمایت انجمنهای ما را ازین اقدام خیرابراز داشته، برای او سعادت و موفقیتهای بیشتر آرزو میکنیم.

اکادمیسین شرعی جوزجانی
رئیس «بابر کلتوری انجمنی»
درستاکهولم سویدن

فوتوهای مربوط به مقاله «فاطمه اوزگون...»

درعکسها مشاهده میکنید که دختران آکادمی «بهدخت» به رهبری فاطمه اوزگون، در چه شرایط دشواری از طریق آنلاین درس میخوانند:

